

Naverok

Pêşgotina bona çapa çaremîn	7
Mizgîniya Îsa Mesîh li gor Meta	9
Mizgîniya Îsa Mesîh li gor Marqos	70
Mizgîniya Îsa Mesîh li gor Lûqa	107
Mizgîniya Îsa Mesîh li gor Yûhena	171
Karên Şagirtan	217
Nameya Pawlos ya ji Romiyan re	278
Nameya Pawlos ya yekemîn ji Korîntiyan re	305
Nameya Pawlos ya duwemîn ji Korîntiyan re	331
Nameya Pawlos ya ji Galatiyan re	349
Nameya Pawlos ya ji Efesiyan re	359
Nameya Pawlos ya ji Fîlîpiyan re	369
Nameya Pawlos ya ji Kolosiyan re	376
Nameya Pawlos ya yekemîn ji Selanîkiyan re	383
Nameya Pawlos ya duwemîn ji Selanîkiyan re	389
Nameya Pawlos ya yekemîn ji Tîmotêyos re	393
Nameya Pawlos ya duwemîn ji Tîmotêyos re	401
Nameya Pawlos ya ji Tîtûs re	407
Nameya Pawlos ya ji Fîlêmon re	411
Nameya ji Îbraniyan re	413

Nameya Aqûp	433
Nameya Pêtrûs ya yekemîn	441
Nameya Pêtrûs ya duwemîn	449
Nameya Yûhena ya yekemîn	454
Nameya Yûhena ya duwemîn	462
Nameya Yûhena ya sêwemîn	464
Nameya Cihûda	466
Peyxama Yûhena	469
Rasteka menan	499
Ferhengok	505
Ka kengî dê serî li ku bête dayîn	519

Pêşgotina bona çapa çaremîn

Wergera Kitêba Pîroz bona me wergervanan, mîna xewnekê dûr û bêderfet bû. Ji ber, her çi qas em li Mezrabotan û di nava çanda pirrolî de jiyîbin, dîsa jî çanda Mesîhî dûrî me bû, zimanê meyî zikmakî qedexe bû, me; tîp û elfabe gelekî bi derengî naskirbûn û qasî ku me ji devê dayikên xwe bihîstibûn em pê ve hîn bûbûn.

Gelek astengiyên me, kêmasiyên me û tirsên me hebûn. Tirsê me ya herî mezin, diwariya bi zimanekî zelal û bi awayekî rast wergerandin bû. Pirsgirêka me ya mezin jî, ji hêla aboriyê bû. Ji ber, wekî ku me di her du çapên din de jî gotin ne sazî, ne partî, ne organîzasyon û ne jî dewletekî piştgiriya dida xebata me. Tenê bi alîkariya Xwedanê Dîlovan û dîlnizmiya bawermendan ev xebat bi salan e didome û digihêje gelê meyî histuxwar.

Îroj em li derbasiya xebatên xwe dinêrin û spasî û pesnahiyê ji Mesîh Îsa re dikin. Ji ber ku di nava hemî bêderfetiyan de xebata me ya wergerê gihaşt asta herî bilind. Me qasî pirtûkxaneyekê dagire pirtûk û rîsaletan wergerandin. Ji Peymana Nû heta Zebûr, Rût, Qesîdeyên Xwedanî û Kitêba Pîroz, bi dehan pirtûk ducar ducar hatin weşandin. Li çar aliyê dinê vê xebata me deng da, gihaşt destê gelê me, ji Îran ta Swêdê, ji Fransê ta Kanada balkişand û hate xwestin û xwendin.

Çapa yekemîn, di sala 2004'an de, li Germenîstanê, ji aliyê Weşanxana GBV (Gute Botschaft Verlag), Çapa duwemîn di sala 2007'an de, li Tirkîyê, ji aliyê Weşanxana Pirtûkên Berve Rasteqîniyê (Gerçeğe Doğru Kitapları Yayınevi) ve bi deh hezaran hatin çapkirin. Çapa Sêwemîn ji aliyê Komela Hêvî û Jiyanê û GBV (Gute Botschaft Verlag) ve li Belarûsê hate capkirin.

Ji roja ku me dest bi xebata wergerê kirin heta îrojê, her tim ji aliyê zimên, me kontrolek bê sekin li ser wergerê dane meşandin û ji ber ku ziman tiştekî zindiye, jîndar e û geş dibe, me jî zimanê wergera xwe tim û tim li gora nûbûn û geşbûnên Zimanê Kurdî nûkirin û pêş ve birin.

Îroj ev çapa çaremîn di destê we da ne. Bi rastî çapa yekemîn bona me xewnek bû, lê ev çapa çaremîn bi xwe jî nûwaze ye, ji nûwazeyên (mûcizetên) Xelaskerê meyî Zindî Îsa Mesîh, nuwazeyek herî bilind e. Wî bi xwe piştî 2000 salî rê da û Mizgînê û xelasiya rasteqîn bi destûra wî, di zimanê dayika me da vegeriya axa pîroz ya Mezopotamyayê. Bila pesnahî her tim ji navê Wî re be.

Îsa Mesîh wusa got: **“Hemû rayedariya ezman û erdê ji min re hatiye dayîn. Niha hûn herin, hemû neteweyan bikin şagirt û wan bi navê Bav û Law û Ruhê Pîroz ve vaftîz bikin û bi girtina hemû tiştên ku min ji we re emir kirine hînî wan bikin. Û a vay, ez hemûya rojan, heta dawiya dinê bi we re me!”** (Încîl; Meta 28:18-20)

Belê, di her sê çapên pêşîn de bi deh hezaran pirtûk hatin çapkirin, belavkirin û xwendin. Him nûbûnên zimên him jî daxwaziya gelê me, çapa çaremîn jî mîna barekî danî ser milên me û avakirina vê peywirê da pêşiya me... Em bawer in ku bi pêşveçûna xebatê, dê aşitiya Xwedanê me, li ser axa welatê me ya bi xwîn û jan û êşan ve hatiye şuştin, dê bi awayekî rasteqînî bicîh bibe û qam bide.

Bila Xelaskerê me Îsa Mesîh û Xwedayê Birahîm, Îshaq û Aqûp; aşî, hezkirin û xelasiya rasteqîn bike para gelê me jî...! Bila her tim ronahiya Xelaskerê me Îsa Mesîh li axa welatê me bibiriqe û ronahiyê bide dor û bera erdenîgarê... Amîn.

Mizgîniya Îsa Mesîh¹ li gor Meta

Mesîhê Xwedê: Serwer, Hikumdar

Pêşgotin

Ev beşa, birra Nûçeya Kêfxweşkirinê ya ku ji Meta re hatiye peyexam kirinê ye. Îsa di dema xizmeta xwe yî rûyê erdê de, bangî donzdeh şagirtên xwe kir. Dema Meta navê donzdeh şagirtên wî dide (10:3) xwe jî, bi navê: “Metayê xerca bacê dide hev” dide nasîn.

Meta, Cihûyekî li ser hesabê Romiyan xercê dida hev bû. Di eynî demê de bi navê: “Lêwiyê Lawê Alfêos” jî tê nasîn (Marq 2:17). Dema Îsa, bona ku şagirtiyê jê re bike, bangî Meta kir, wî jî hemû karên xwe berda û li pêy Îsa çû (Lûq 5:27,28). Meta endamê çînek ûsa bû ku, tu gel ji wê çînê hez nedikir. Lê belê li pêy banga Îsa çû û rêyekî din ji xwe re bijart. Xwarinek bi rewnaqî da û Îsayê ku ji wî re gotibû “li pêy min were” jî bangî vê şahiya kir (Lûq 5:29). Tê zanîn ku ev nivîsa, di nava sedsala yekemîn de, li Antaqayê hatiye nivîsandin û ji bawerkirên pêşîn re bûye çavkaniyek mezin.

Îsayê ku Meta ji mirovan re nasîn daye, Mesîhê Xwedê ye, Qiralê ku dê were ye (2:2; 21:5; 22:11; 25:34; 27:11,37,42). Îsa heyşt carî bi navê Lawê Dawid tê danasîn. Ew, Xulamê Xwedê yê ku Îşaya peyxamber qala wî kiriye (12:18), kesê ku nexweşî û derdên mirovan li xwe bar kiriye yî (8:17).

Îsa, maneyekê nû da zagonên ruhanî yên ku Xwedê di Peymana Kevin de daye xuya kirin (5:21-24,27-30,33-37) Girêdana derûnî ya ku ne bi tîpên (herfên) Zagonê, girêdana bi ruhê Zagonê gellekan, li ber wî (Nîjada olê ya bi şiklî bi wê ve girêdayî ye), windakirina Îsa ji xwe kirin armanca bingeîn. Ya dawîn jî di vê armanca xwe de bi ser ketin. Dê vî karê nîjada ku bi şiklî bi Zagonê ve girêdayî ne, bi vî awayî biçe dawiyê: Serweriya Xwedê dê ji wan bê standin û ji kesên berên qenc didin re bê dayîn (21:43).

¹ Încîla Îsa Mesîh.

Metayê Nivîskar, bûyerên ku nivîsandiye, dide xuyakirin ku ji aliyê peyxamberên Peymana Kevin ve bi eşkeretî hatiye şîrove kirin. Bi gotina: “Bi vî awayî gotina Peyxambertiyê hate cîh” jî vê rewşê dide ber çavan. 123 Caran gotinên peyxamberên Peymana Kevin dibêje û vana çawa hev temam dikin, dide ber çavan. Di vê nivîsê de, gotina: “Serweriya Ezmanan” 30 caran tê gotin. Wekî din Meta bîst caran qala mûcîzetên Îsa dike. Pênc axaftinên Îsa, yên dirêj jî di vê nivîsa de cîh digire. Vana, bi van sernivîsan ve tên rêz kirin:

1. Seretayên kevneşopa sipî ya bi dilxweşiyê dest pê dike 5:1-7:27
2. Rastiyên ku berî destpêka xizmetê, Îsa ji şagirtên xwe re dide xuya kirin 10:1-42
3. Çîrokên wekokî yên di derheqê Serweriya Xwedê de ne 13:1-52
4. Têkiliyên qenc yên mirov û civakan 17:1-35
5. Gotinên Îsayê bi durûtiyê ve dipeke û di derbarê hatina wî yî duwemîn de ne 23:1-25:36

Ew daxuyanîkirina di derheqê vê babeta dawîn de ya ji peyxamberên Peymana Kevin ve hatine girtin, herî balkêş e (24:30).

Ev her pênc axaftin û qala wan tên kirin jî bi van gotinan ve diqedin: “Dema Îsa dawiya van gotinan anî...” (7:28; 11:1; 13:53; 19:1; 26:1).

Ev hînkariyên Îsa, di domiya deman de bûye sereta jiyanê û kevneşopa rastiya Civaka bawerkiran.

Bûyîna Îsa Mesîh û dema zarokantiya wî

Nîjada Îsa Mesîh 1-17

Lûq 3,23-38; K.Şa 13,23

1 Ev kitêba nîjada Îsa Mesîhê lawê Dawidê, lawê Birahîm e: ² Birahîm bavê Îshaq bû; Îshaq bavê Aqûp bû; Aqûp bavê Cihû-

da û birayên wî bû; ³ Cihûda bavê Pêrez û Zerah, yên ku ji Tamara ve welidîne bû; Pêrez bavê Hesrûn bû; Hesrûn bavê Aram bû; ⁴ Aram bavê Amînadab bû; Amînadab bavê Nahşon bû; Nahşon bavê Selman bû; ⁵ Selman bavê Boazê ku ji Rehab ve welidiye bû; Boaz bavê Obêdê ku ji Rût

ve welidiye bû; Obêd bavê Îşay bû ⁶ û Îşay bavê qiral Dawid bû. Qiral Dawid bavê Silêmanê ku ji jina Ûriya ye bû; ⁷ Silêman bavê Rehoboam bû; Rehoboam bavê Aviya bû; Aviya bavê Asa bû; ⁸ Asa bavê Yoşafat bû; Yoşafat bavê Yorem bû; Yorem bavê Ûziya bû; ⁹ Ûziya bavê Yotam bû; Yotam bavê Ahaz bû; Ahaz bavê Hîzkiya bû; ¹⁰ Hîzkiya bavê Manaşşe bû; Manaşşe bavê Amon bû; Amon bavê Yoşiya bû ¹¹ û Yoşiya bavê Yêxonya û birayên wî; yên ku di dema sirgûnbûna Babîlê de welidîne bû.

¹² Yêxonya bavê Şaltiyelê ku piştî sirgûnbûna Babîlê welidiye bû; Şaltiyel bavê Zerûbabel bû; ¹³ Zerûbabel bavê Abiyûd bû; Abiyûd bavê Êlyaqîm bû; Êlyaqîm bavê Azor bû; ¹⁴ Azor bavê Sadoq bû û Sadoq bavê Axîn bû; Axîn bavê Êliyûd bû; ¹⁵ Êliyûd bavê Êlazar bû; Êlazar bavê Metan bû; Metan bavê Aqûp bû; ¹⁶ Aqûp bavê Ûsivê mêrê Meryemê bû; ji Meryemê jî Îsayê ku bi navê Mesîh ve tête binavkirin welidî. ¹⁷ Bi vî awayî, nifşeyên ji Birahîm heta Dawid in, çardeh nifşe ne; ji Dawid heta sirgûnbûna Babîlê çardeh nifşe ne û ji sirgûnbûna Babîlê heta Mesîh çardeh nifşe ne.

Bûyîna Îsa Mesîh

Îşa 7,14; Lûq 1,26-38; 2,1-21

¹⁸ Bûyîna Îsa Mesîh jî ûsa bû: Diya wî Meryem, destgirtiya Ûsiv bû; lê belê berî ku bi wê re bizewice; hate fêhm kirin ku ew ji Ruhê Pîroz ve ducanî bûye. ¹⁹ Lê belê destgirtiyê wê, Ûsiv mirovekî salih bû û nexwest wê rûreş bike û fikirî ku dizîka wê berde. ²⁰ Lê belê çaxê ku ew vana difikirî, a vay, milyaketekî Xudan di xewnê de ji wî re xuya bû û got: Ya Ûsivê lawê Dawid, metirse, Meryemê ji xwe re jin bistîne; ji ber, yê ku di malzaroka wê de çêbûye ji Ruhê Pîroz e. ²¹ Ew ê lawekî bîne û divê tu navê Îsa lê bike; ji ber ku ew ê gelê xwe, ji gunehên wan xelas bike.

²² Ev hemû çêbûn ku, ew gotina Xudan bi navgîniya peyxamber bête cîh ku, dibêje: ²³ A vay, dê qîz ducan be, lawek ji wê bibe û dê navê wî Îmanûêl' deynin; ev jî tê wergerandin ku: Xwedê bi me re ye.

²⁴ Gava Ûsiv ji xewê rabû, li gor emrê milyaketê Xudan kir û jina xwe anî cem xwe. ²⁵ Û ew bi wê re raneket, heta ku lawê wê bû û wî navê Îsa li zarok kir.

Stêrknasên ji rojhilatê tîn

2 Niha, gava Îsa li Beytlehema Cihûstanê, di rojên qiraletiya Hêrodês de welidî; a vay, stêrk-nas ji rojhilatê hatin Orşelîmê ² û bi gotina: Ka Qiralê Cihûdan yê ku bûyiye, li ku derê ye? Ji ber ku me li rojhilatê stêrka wî dît û bona ku em peristinê ji wî re bikin, hatin!

³ Gava ku qiral Hêrodês vêya bihîst, ew lerizî û hemû Orşelîm jî pê re. ⁴ Wî hemû serokên kahînan û alimên zagonê¹ yên gel civand û ji wan pirsî: Ka divê Mesîh li ku derê biwelide?

⁵ Wan ji wî re got: Li Beytlehema Cihûstanê, ji ber ku bi navgîniya peyxamber ûsa hatiye nivîsîn: ⁶ Û tu, ya Beytlehema li warê Cihûstanê! Tu di nav serokên Cihûstanê de, tu carî ne yê ku herî biçûk î; ji ber ku serokê gelê min yê ku Îsraêlê bajo dê ji te ve derkeve².

⁷ Wê demê Hêrodês bi dizîka bangî stêrknasan kir û wextê xuyabûna stêrkê ji wan tam hîn bû ⁸ û wî wan şand Beytlehemê û ji wan re got: Herin, bi balkêşî lêkolînê li her tiştên ku di derheqê zarok de ne bikin; dema ku hûn wî bibînin, bighînin min ku, ez jî bêm û ji wî re secde bikim!

⁹ Gava vana ev tişt ji qiral ve bihîstin, çûn û a vay, ew stêrka ku li rojhilatê dîtibûn, di pêşiya wan de diçû; heta ser wî cîhê ku zarok lê bûyiye û sekinî. ¹⁰ Gava ku wan jî ew stêrk dîtî, bi dîlşayiyeke zehf mezin dilgeş bûn. ¹¹ Û çûn hundir, zarok tevî diya wî Meryemê dîtî. Li ber wî ketin ser rûyê xwe û ji wî re secde kirin; xizneyên xwe vekirin, zêr, bixûr û rûnê bêhnxeş bi diyarî dan wî. ¹² Û ji ber ku di xewna xwe de bona venegerin cem Hêrodês hatin îkaz kirin, ji rêyek din ve vegeriyan welatê xwe.

Reva ber bi Misirê

¹³ Gava ku stêrknas ji wir çûn, milyaketê Xudan di xewnê de ji Ûsiv re xuya bû û got: Rabe, zarok û diya wî bigire û bireve Misirê û li wir bimîne, heta ku ez ji te re bêjim, ji ber ku Hêrodês li zarok digere ku, wî bikuje!

¹⁴ Ûsiv jî rabû, zarok û dayika wî girt û bi şev çû Misirê. ¹⁵ Û heta mirina Hêrodês ew li wir ma. Vêya ûsa bû ku, ew gotina Xudan bi navgîniya peyxamber hatibû gotin, bête cîh: Min ji Misirê bangî Lawê xwe kir³.

¹ Alimên ku kitêbên pîroz didin hev, şîrove dikin û bikar tînin.

² Mîka 5:2

³ Hoşeya 11:1

Qirkirina zarokan

¹⁶ Gava Hêrodês dît ku ji aliyê stêrknasan ve hatiye xapandin, zehf hêrs bû û li Beytlehemê û di hundirê hemû sînoren wê de, li gor dema ku qenc ji stêrknasan ve hîn bûye, hemû zarokên law, yên du salî û jê biçûktir in da kuştin. ¹⁷ Bi vî awayî ev gotina ku bi navgîniya Yêremya peyxamber ve hatibû gotin, hate cîh: ¹⁸ Ji Ramayê ve dengê hat bihîstin girî û şîna giran, Rahêl ji bona zarokên xwe digirî û naxwaze bê xemrevînî kirin, ji ber ku êdî ew tune ne!¹

Ji Misirê ve vegerîn

Lûq 2,39-40

¹⁹ Gava Hêrodês mir, milyaketê Xudan li Misirê di xewnê de ji Êsiv re xuya bû û got: ²⁰ Rabe, zarok û diya wî bigire û here welatê Îsraêlê; ji ber, yên ku li kuştina zarok digeriyan, mirin! ²¹ Êsiv rabû, lawik û diya wî girt û vegeriya welatê Îsraêlê. ²² Lê belê gava wî bihîst ku, Arxelayo li şuna bavê xwe Hêrodês li ser Cihûstanê bûye qiral; tirsîya ku vegere wir. Ê di xewnê de hate îkaz kirin, ew vekîşîya herêma Celîlê. ²³ Ê ew çûn bajarekî ku, ji wê re dibêjin Nisret. Ev ûsa bû ku, ew gotina bi navgîniya

peyxamberan hatiye gotin, bête cîh; ya ku dibêje: Dê ji wî re yê Nisretî bibêjin.

Belavoka Yehyayê vaftîzkar

Marq 1,1-8; Lûq 3,1-19; Yû 1,6-8; 15-34

3 Di wan rojan de Yehyayê vaftîzkar di çola Cihûstanê de derket holê û dest bi wazdana gotinê kir ² û got: Tobe bikin²; ji ber ku Serweriya Ezmanan³ nêzîk bûye! ³ Ev e, yê ku Îşaya peyxamber qala wî kiribû; ji bona wî got:

Dengekî ji çolê ve bilind dibe: Rêya Xudan amade bikin, cîhê ku derbas bibe serrast bikin⁴!

⁴ Ê kincê ji pirça devê û di piştê de qayîşekî çermî yên Yehya hebûn û xwarina wî kulî û hingivê bejî bû. ⁵ Wê demê gel ji Orşelîmê û hemûya Cihûstanê û ji hemû aliyên Urdunê ve dihatin cem wî ⁶ û li gunehên xwe mukir dihatin û di Çemê Urdunê de, ji aliyê Yehya ve dihatin vaftîz kirin. ⁷ Gava wî dît ku, ji Fêrisî⁵ û Sadûqiyan jî gellek hatine, bona ku vaftîz bin, wî ji wan re got: Ya nîjada maran! Ma kî ji we re got ku, hûn ê ji xezaba tê, birevin? ⁸ Niha, zadê ku liyaqê tobe-kirinê ye, bînin! ⁹ Ê ûsa di dilê

² Ji gunehên xwe vegerin!

³ Qiraletî, serwerî.

⁴ Îşaya 40:3

⁵ Di Cihûdan de firqekî olê ye.

¹ Yêremya 31:15

xwe de nefikirin û nebêjin: Bi-rahîm bapîrê me ye. Ji ber ku ez ji we re dibêjim ku: Xwedê dika-re ji van keviran zarokan ji Bi-rahîm re biafirîne. ¹⁰ A vay, bi-vir ji niha ve li ser rehê daran e! Her dara ku mêweyê qenc nede, dê bê birîn û bê avêtinê nava agir. ¹¹ Her wekî ez we ji bo tobê bi avê ve vaftîz dikim, lê belê ew ê ku li pey min ve tê, ji min xurt-tir e; ez ne hêjame ku, çarixên wî rahêjim; ew ê we bi Ruhê Pîroz û bi agir ve vaftîz bike. ¹² Melê-va wî, di destê wî de ye û ew ê bendera xwe paqij bike û genimê xwe berhev bike û bavêje em-barê; lê belê kayê bi agirkî qet natefe ve bişewitîne.

Vaftîzbûna Îsa di Çemê Urdinê de

Marq 1,9-11; Lûq 3,21-22; Yû 1,32-34

¹³ Wê çaxê Îsa ji Celîlê hat Çemê Urdunê cem Yehya ku, ji aliyê wî ve bê vaftîz kirin. ¹⁴ Lê belê Yehya, bi gotina: Ez motajim ku, ji aliyê te ve bême vaftîz kirin, ma tu tê cem min? dixwest ku bike-ve pêşiya wî. ¹⁵ Lê belê Îsa ber-siv da û ji wî re got: Niha bihêle, ji ber ku divê em hemûya rastiye bi vî awayî bînin cîh! Wê demê Yehya wî berda.

¹⁶ Û Îsa vaftîz bû, hema ji avê derket û a vay, ezman vebûn û wî dît ku Ruhê Xwedê mîna kevo-kekê daket û hate ser wî. ¹⁷ Û a

vay, dengê ji ezmanan ve got: Lawê minî xoşewîst ev e, ez ji wî dilxweş im!

Ceribandina Îsa

Marq 1,12-13; Lûq 4,1-13

4 Wê gavê Ruh berê Îsa da çolê ku, ji aliyê Îblîs ve bê ceri-bandin. ² Û piştî ku wî çel roj û çel şevî rojî girt, birçî bû. ³ Wê gavê yê ku diceribîne¹ nêzîkî wî bû û jê re got: Ger tu Lawê Xwe-dê be, bêje, bila van keviran bi-bin nan!

⁴ Îsa jî lê vegerand û got: Hati-ye nivîsandin ku: Mirov tenê bi nan najî, lê belê bi her gotina ku ji devê Xwedê derdikeve dijî²!

⁵ Pişt re Îblîs wî bir bajarê pîroz, derxist ser qûleya Perestgehê ⁶ û ji wî re got: Ger tu Lawê Xwedê be, de xwe ji wir bavêje xwar; ji ber ku hatiye nivîsandin: Dê ew ê ji bo te emir bide milyaketên xwe û dê ew ê te li ser destê xwe hilgirin³ ku, tu lingê xwe li kevi-rekî nexe. ⁷ Îsa ji wî re got: Ev jî hatiye nivîsandin: Tuyê Xudan Xwedayê xwe neceribîne⁴!

⁸ Dîsa Îblîs ew derxist ser çiya-yekî zehf bilind û hemû qirale-tiyên dinê û bedewiya wan nî-şanî wî da ⁹ û ji wî re got: Ger tu

¹ Îblîs.

² (5.Mûsa 8:3)

³ Zebûr 91:11-12

⁴ (5.Mûsa 6:16)

bikevî ser rûyê xwe û ji min re peristinê bike, ez ê vana hemûyan bidim te! ¹⁰ Wê gavê Îsa ji wî re got: Vekişê¹, Îblîs! Ji ber ku hatiye nivîsandin: Ji Xudan, Xwedayê xwe re peristinê bike û tenê ji wî re qûlitiyê bike²!

¹¹ Wê çaxê Îblîs dev ji wî berda û a vay, milyaket hatin û ji wî re xizmet kirin.

Îsa li Celîlê dest bi xizmetê dike

Marq 1,14-15; Lûq 4,14-15

¹² Gava Îsa bihîst ku Yehya hatiye girtin, çû aliyê Celîlê. ¹³ Û wî Nisretê berda, hat Keferna-humê, ber behrê, li nav sînorê Zebûlûnê û Naftaliyê sekinî; ¹⁴ da ku, ew gotina bi navgîniya Îşaya peyxamber ve hatiye gotin bila bête cîh:

¹⁵ Welatê Zebûlûnê û welatê Naftaliyê, li ser rêya ber bi behrê, wî aliyê Urdunê, Celîla neteweyan!

¹⁶ Ew gelê ku di nav tariyê de rûdine, wan ronahiyek mezin dît û yên ku li welat, di siya mirinê de rûdinin, ronahiyek ji wan re derket³.

¹⁷ Wê çaxê Îsa dest bi wazdanê kir û got: Ji gunehên xwe vege-
rin, ji ber ku Serweriya Ezmanan nêzîk bûye!

Îsa bangî her çar masîgiran dike

Marq 1,16-20; Lûq 5,1-11; Yû 1,35-51

¹⁸ Û gava ku Îsa li ber qeraxa behra Celîlê digeriya, wî du bira dîtin; Şîmûnê ku ji wî re digotin Pêtrûs û Andrêyasê birayê wî; wan tor di-
avêtin behrê, ji ber ku ew masîgir bûn. ¹⁹ Û Îsa ji wan re got: Li pey min werin; ez ê we bikim nêçîr-
vanê mirovan! ²⁰ Wan jî hema torên xwe di cîh de hiştin û li pey wî çûn. ²¹ Gava ew ji wê derê hi-
nekî pêş ve çû, rastî du birayên din jî hat; Aqûpê Zebedî û Yûhenayê birayê wî; wan tevî bavên xwe Zebedî, di lotkê de torên xwe pîne
dikirin û wî bangî wan kir. ²² Wan jî hema lotkê û bavê xwe di cîh de hiştin û li pey wî çûn.

Îsa hîn dike û nexweşan baş dike

Lûq 6,17-19

²³ Îsa li hemûya Celîlê digeriya, di keniştên wan de hîn fikir û Mizgîniya Serweriya Ezmanan waz dida; çi jan û nexweşiyên di nava gel de hebûn baş dikir.

²⁴ Û navê wî li her derê Sûriyê belav bû û wan her cûre miro-
vên nexweş dianîn cem wî, yên ku cûr bi cûr di êş û janê de bûn; yên li cinan ketî û fêdar û kûd û wî wan baş kir. ²⁵ Û ajaweyên mezin yên ku ji Celîlê û ji Dêka-
polîsê û ji Orşelîmê û ji Cihûs-
tanê û ji wî aliyê Urdunê ve di-
hatin, li pey wî çûn.

1 An jî: Ji min dûr biçel!

2 (5.Mûsa 6:13)

3 An jî: Ji wan re za. Îşaya 9:1-2

5 Gava Îsa ajaweyê dît, hilkişiya çiyê û dema rûnişt, şagirtên wî hatin cem wî. ² Û wî devê xwe vekir, hînê wan kir û got:

Dilgeşiya rasteqîn

Lûq 6,20-26

³ Xwezî li yên ku di ruh de xizan in; ji ber ku Serweriya Ezmanan ya wan e!

⁴ Xwezî li yên ku di şînê de ne; ji ber ku ew ê bêne xemrevîn kirin!

⁵ Xwezî li yên ku nefsbîçûk in; ji ber ku ew ê erdê bi mêrasî bistînin!

⁶ Xwezî li yên ku ji rastiyê re birçî û tî bûne; ji ber ku ew ê bêne têr kirin!

⁷ Xwezî li yên ku dilsoz in; ji ber ku dê ji wan re dilsozî bête kirin!

⁸ Xwezî li yên ku dilê wan paqij in; ji ber ku ew ê Xwedê bibînin!

⁹ Xwezî li yên ku aşitîxwaz in; ji ber ku dê ji wan re lawên Xwedê bête gotin!

¹⁰ Xwezî li yên ku di oxra rastiyê de zulmê dikişînin; ji ber ku Serweriya Ezmanan ya wan e!

¹¹ Dema mirov di oxra min de gazinan li we bikin û zulmê li we bikin û li dijî we bi derewan hemû cûreyên xerabiyê bibêjin, xwezî li we! ¹² Kêfê bikin û bikêfê bicoşin; ji ber ku xelata we li ezmanan mezin e; ji ber, wan li peyxamberên ku berî we bûn jî ûsa zulmê kirin.

Xwê û ronahî

Marq 9,50; Lûq 14,34-35

¹³ Xwêya erdê hûn in. Lê belê ger xwê tama xwe winda bike, dê mirov çawa tama xwê bide wê? Êdî dê qenciya wê bi tu tişteki re nêbe; ji bilî ku bavêjin derve û di bin lingên mirovan de bête pelixandin.

¹⁴ Ronahiya dinê hûn in. Bajarê ku li serê çiyê ye, nayê veşartin.

¹⁵ Mirov çira jî vênaxine û naxe bin olçekê, lê wê datîne ser ref û ronahiyê dide hemûyên ku di malê de ne. ¹⁶ Ûsa jî bila ronahiya we li ber mirovan şewle bide ku, bila ew jî xebatên we, yên qenc bibînin û ji Bavê we yî li ezmana ye re şikir bikin.

Cîhanîna Zagona Ruhanî

¹⁷ Nebêjin qey ez bona ji holê rakirina zagon an jî peyxamberan hatime. Ez nehatim ku betal bikim, lê ez hatim ku wan hemûyan temam bikim! ¹⁸ Bi rastî ez ji we re dibêjim: Berî windabûna erd û ezman, herfek an jî niqtukek biçûk ji zagonê winda nabe, heta ku hemû bêne cîh.

¹⁹ Ji ber vê yekê, kî ji van emiran yekî herî biçûk xera bike û bi wî awayî hînê mirovan bike, dê ji wî kesî re, di Serweriya Ezmanan de yê herî biçûk bête gotin; lê belê kî ku wan bîne cîh û hîn bike, di Serweriya Ezmanan de

dê ji wî re yê mezin bête gotin.
²⁰ Ez ji we re dibêjim ku, ger rastiya we ji rastiya zagonzan û Fêrisiyan ne zêdetir be, hûn tu carî nikarin têkevin Serweriya Ezmanan!

Xerabkiriya hêrsê

Lûq 12,58-59; 1.Yû3,15

²¹ We bihîstiye ku, ji kalikan re hatiye gotin: Nekuje! Kî ku bikuje, dê darazkirinê li xwe heq bike¹. ²² Lê belê ez ji we re dibêjim: Her kesê ku ji birayê xwe hêrs bibe, dê bibe mistehaqê darazkirinê. Û her kesê ku ji birayê xwe re bibêje: Raka²! dê bibe mistehaqê Civata Netewî. Û her kesê ku bibêje: Ehmeq! dê bibe mistehaqê agirê dogehê³. ²³ Ji ber vê yekê dema tu xelata xwe di pêşkêşgehê de pêşkêş dikî, ger li wê derê bête bîra te ku dilê birê te ji te maye, ²⁴ xelata xwe li wê derê, li ber pêşkêşgehê bihêle û berê here, bi birayê xwe re li hev were û paşê vegere, xelata xwe pêşkêş bike! ²⁵ Dema tu bi dozdarê xwe re hîn di rê de diçî, destê xwe zû bigre û bi wî re li hev were ku ew te nede destê dadger û dadger jî te nede destê pasban⁴ û tuyê bi girtîgehê

ve neyê avêtin. ²⁶ Bi rastî ez ji te re dibêjim: Heta ku tu qurîşê xwe yî dawîn nede, tu nikarî ji wir derkevî!

Zinê meke

Met 19,3-9; Marq 10,2-12; 1.Kor 7,10-16.39; Rom 7,2-3

²⁷ We bihîstiye, hatiye gotin ku: Zinê meke⁵! ²⁸ Lê belê ez ji we re dibêjim, kî bi dilbijînê li jinikekê binihêre, wî di dilê xwe de êdî tevî wê zinê kiriye. ²⁹ Ger çavê te yî rastê te ber ve sûckirinê bibe, wî derxîne û ji xwe bavêje! Ji ber ku ji te re hîn jî çêtir e ku, endamekî te winda bibe, lê belê hemû bedena te nekeve dogehê. ³⁰ Û ger destê te yî rastê te berbi sûckirinê bibe, wî jêke û bavêje! Ji ber ku ji te re hîn jî çêtir e ku, endamekî te winda bibe, lê belê hemû bedena te nekeve dogehê. ³¹ Ev jî hatiye gotin: Kî jina xwe berde, bila kaxeza jinberdanê bide wê⁶. ³² Lê belê ez ji we re dibêjim: Kî ku xeynî sedema zinê jina xwe berde, ew dibe sedema zinê kirina wê û kî ku bi jina berdayî re bizewice, zinê dike.

Qet sond nexwin

Aqûp 5,12; Rom 12,17-19; Lûq 6,27-36

³³ We ev jî bihîstiye ku, ji kalikan re hatiye gotin: Bi derewan sond

1 (2.Mûsa 20:13 û 5.Mûsa 5:17)

2 Gotinek heqaretê.

3 Cehenemê.

4 Gardiyan, pawan.

5 (2.Mûsa 20:14)

6 (5.Mûsa 24:3)

nexwe û tuyê sondên xwe ji Xudan re bide¹.

³⁴ Lê belê ez ji we re dibêjim: Qet sondê nexwin, ne bi ezmanan, ji ber ku ew texta Xwedê ye, ³⁵ ne bi erdê, ji ber ku ew pêlika bin lingên wî ye, ne jî bi Orşelîmê, ji ber ku ew bajarê Qiralê mezin e. ³⁶ Û ne jî bi serê xwe sondê bixwe, ji ber ku tu nikarî têlekî serî sipî bikî, an reş bikî. ³⁷ Lê bila gotina we: Erê – erê! an jî: Na – na be! Ji vê zêdetir ji yê xerab e.

Ji çav re çav, ji diran re diran

Lûq 6,29-30

³⁸ We bihîstiye ku, hatiye gotin: Ji çav re çav û ji diran re diran²! ³⁹ Lê belê ez ji we re dibêjim: Li hember yê xerab nesekinin; ger yek şîrmaqekê li rûyê te yî rastê xe, yê din jî bide ber. ⁴⁰ Û ger yek bixwaze ku bi te re here dadgehê û kirasê te ji te bistîne, eba xwe jî ji wî re bihêle. ⁴¹ Û ger yek zorê li te bike, mîlekê³ te di rê ve bibe, pê re du mîlan here. ⁴² Bide yê ku ji te bixwaze û wecê xwe ji yê ku ji te deyn bixwaze, venegerîne!

Ji neyarên xwe hez bikin

Lûq 6,27-28; 32-36

⁴³ We bihîstiye ku, hatiye gotin: Ji cîranê xwe hez bike⁴; ji dijminê xwe jî bikerihe. ⁴⁴ Lê belê ez ji we re dibêjim: Ji neyarên xwe hez bikin û ji bona yên ku zulmê li we dikin, dua bikin. ⁴⁵ Ûsa ku, hûn bibin zarokên Bavê xwe yî ezmanan. Ji ber ku ew roja xwe him li ser qencan, him jî li ser xeraban re hiltîne⁵ û baranê him li ser rastan ve him jî li ser çewtan ve dibarîne. ⁴⁶ Ger hûn tenê ji hezkiriyên xwe hez bikin, ma dê çi qenciya wê ji we re bibe? Ma karmendên bacê⁶ jî ûsa nakin? ⁴⁷ Û ger hûn tenê silavê bidin birayên xwe, ma hûn çi tiştî ji yên din zêdetir dikin? Ma pûtperest jî ûsa nakin? ⁴⁸ Ji ber vê yekê, çawa ku Bavê we yî ezmanan kamil⁷ e, hûn jî ûsa kamil bin!

Bona xêrkirinê hînkirin

6 Bala xwe bidin ku, hûn xebatên xwe yên qenc li ber çavên mirovan, ji bo nîşan danê mekin; ger hûn ûsa bikin, wê çaxê dê li cem Bavê we yî ezmanan xelata we tune be.

² Niha, dema ku tu xêratê bidî, li pêşiya xwe boriyê nede lêxistinê;

¹ An jî: Sonda xwe li ber Xudan bîne cîh. 3.Mûsa 19:12, 4.Mûsa 30:2 û 5.Mûsa 23:21

² (2.Mûsa 21:24, 3.Mûsa 24:20 û 5.Mûsa 19:21)

³ Hezar gav.

⁴ (5.Mûsa 19:18)

⁵ Dertîne, radike.

⁶ Cihûyên ji bona Romayiyên ku darazkirên biyan bûn re bacê (bêşê) didan hev.

⁷ Bêkêmasî.

mîna mirovên durûyî, bona ku ji aliyê mirovan ve pesnahiyên wan bên dayîn, di kenîşt û sûkan de dîkin. Bi rastî ez ji we re dibêjim: Wan berdêlên xwe stendine. ³ Lê belê gava tu xêrê dikî, bila destê te yî çepê nizanibe ku destê te yî rastê çi kiriye. ⁴ Xêra xwe bi dizîka bike; bavê te yî di dizîkayiyê de dibîne jî, dê bide te.

Bona duakirinê hînkirin

Lûq 11,1-4

⁵ Gava hûn dua dîkin, mîna durûyan nebin! Ji ber ew hez dîkin, bona ku mirov wan bibînin, di kenîşt û qadan de disekinin û dua dîkin. Bi rastî ez ji we re dibêjim: Êdî wan heqê xwe stendine. ⁶ Lê belê dema tu dua dikî, bikeve oda xwe, deriyê xwe bigre û li ber Bavê xwe yî ku nayê dîtîne, dua xwe bike. Û Bavê te ku nayê dîtîne, di veşartinê de dibîne, dê eşkere bide te. ⁷ Gava ku hûn dua dîkin, mîna pûtperestan qinikên vala nekin! Ji ber ew difikirin ku, bi zêde axaftina wan, duayê wan bên bihîstin. ⁸ Ji ber vê yekê, hûn mîna wan nebin! Ji ber, berî ku hûn jê bixwazin, Bavê we dizane, çi ji we re hewce dike. ⁹ Ji ber vê yekê hûn ûsa dua bikin: Ya Bavê me yî ezmanan! Bila navê te bê pîroz kirin.

¹⁰ Serweriya te bê, mîna li ezmanan, bila li erdê jî viyana¹ te bibe.

¹¹ Nanê me yî rojane, îroj bide me. ¹² Û deynên me ji me re bibexşîne, çawa ku em jî ji deyndarên xwe dibexşînin. ¹³ Û me nexeribandîne, lê belê me ji yê xerab xelas bike. Ji ber ku serwerî, qudret û bilindahî heta abadînan yên te ne! Amîn.

¹⁴ Ji ber ku ger hûn sîcên mirovan bibexşînin, dê Bavê we yî ezmanan jî we bibexşîne. ¹⁵ Lê belê ger hûn sîcên mirovan nebexşînin, dê Bavê we jî sîcên we nebexşîne.

¹⁶ Gava ku hûn rojî digirin, mîna durûyan rûyê xwe daneliqînin; ji ber, ew rûyê xwe dadiliqînin ku, mirov bizanibin, ew bi rojî ne. Bi rastî ez ji we re dibêjim ku, wan berdêlên xwe stendine. ¹⁷ Lê belê dema tu rojî digirî, rûn li serê xwe bide û serçavê xwe bişo; ¹⁸ da ku, tu ne ji mirovan re, lê ji Bavê xwe yî ku nayê dîtîne re bi rojî bête xuya kirin û Bavê te yî ku di veşartinê de dibîne, dê eşkere bide te.

Dewlemendiya ezmanî

Lûq 12,15-34; 1.Tîm 6,9-10

¹⁹ Li rûyê erdê, ji xwe re xezîneyan necivînin; li vir çirçirk û zingar tune dike, diz jî qul dîkin û

¹ Daxwaz, xwestin.

didizin. ²⁰ Dêvla vêya, li ezmanan ji xwe re xezîneyan bicivînin ku, li wir ne çirçirk dikare tune bike, ne jî zingar, diz jî nikarin qul bikin û bidizin! ²¹ Ji ber ku xezîneya te li ku be, dê dilê te jî li wir be. ²² Ronahiya bedenê çav e; ger çavê te qenc be, hemûya bedena te ronahî dibe. ²³ Lê belê ger çavê te xerab be, dê hemûya bedena te di tariyê de be. Ger ronahiya di te de tarî be, ew tarî çi mezin e!

Dilsoziya Xwedanî

²⁴ Tu kes nikare ji du efendiyan re xulamtiyê bike; ji ber ku dê an ji yekî bikerihe û ji yê din hez bike, an jî bi yekî re dilsoz bimîne¹ û yê din biçûk bibîne. Hûn nikarin him ji Xwedê re û him jî ji Mammon² re xulamtiyê bikin! ²⁵ Ji bo vê yekê ez ji we re dibêjim: Bona jiyana xwe bi gotina, em ê çi bixwin, an çi vexwin û bona bedena xwe, em ê çi li xwe kin nebêjin û nekevin xemê! Ma can ji xwarinê, beden jî ji kincan ne bilindtir e? ²⁶ Li civîkên ezmanan binihêrin! Ew ne diçînin, ne didûrin, ne jî di embaran de dicivînin û dîsa jî Bavê we yî li ezmanan wan têr dike. Ma hûn ji wan hîn jî ne biqîmetir in? ²⁷ Di nava we de, kî dikare bi xemgî-

niyê pîvanekê bi ser qama xwe ve bixe?

²⁸ Bona kincan çima hûn dikevin xemê? Sosinên qirê bînin ber çavên xwe; çi xweşik belav dibin û mezin dibin! Ne dişuxulin, ne jî dirêsin. ²⁹ Lê belê ez ji we re dibêjim: Silêman jî di nava hemû rewnaqiya xwe de mîna vana li xwe nekiribû û xwe nepêça bû.

³⁰ Lê belê ger Xwedê gîhayê çolê, ya ku îroj heye û sibê dê bi firnê ve bête avêtin, ûsa lê dike, ma qey dê hîn jî zêde kincan li we neke, ya bawerî kêmno? ³¹ Ji ber vê yekê bi gotina: Em ê çi bixwin? an jî: Em ê çi vexwin? An jî: Em ê çi li xwe bikin? nekevin xemê! ³² Kesên pûtperest³, hemû li van tiştan digerin. Ji ber, Bavê we yî ezmanî dizane ku hewcedariya we ji van tiştan hemûyan re heye. ³³ Lê belê hûn pêşiyê li serwerî û rastiya Xwedê ve bigerin û dê van tiştan hemûyan ji we re bînin dayîn!

³⁴ Ji ber vê yekê, bona sibê nekevin xemê; ji ber ku, roja sibê dê ji bo xwe xeman bikişî. Derdê rojê besî wê ye.

Kesekî din daraz mekin

Lûq 6,37-38; 6,41-42

7 Daraz mekin ku, hûn neyên daraz kirin! ² Ji ber ku hûn bi

¹ Bête girêdan.

² Dewlemendî.

³ Gelên ku xeynî neteweya Îsraêlê.

kîjan daraziyê daraz bikin, hûn ê bi wê bên daraz kirin û hûn bi kîjan pîvanê bipîvin, dê bi wê pîvanê ji we re jî bê pîvandî. ³ Tu çima qirşikê di çavê birayê xwe de dibînî, lê mirdiyaqê di çavê xwe de seh nakî? ⁴ An jî dema mirdiyaq di çavên te de disekine, tu çawa ji birayê xwe re dibêjî: Bisekine, ez qirşika di çavê te de yî derxînim? ⁵ Ya kesê bi durûyî! Pêşiyê mirdiyaqê di çavê te de ye derxîne, wê demê bona tu qirşika di çavên birayê xwe de derxîni, tuyê hîn jî qenctir bibînî! ⁶ Tiştê ku pîroz e nedin kûçikan û inciyên xwe nevêjin ber berazan ku, ew wan di bin lingên xwe de neeciqînî û venegerin û we perçe nekin.

Duaya çalak

Lûq 11,5-13

⁷ Bixwazin, dê ji we re bê dayîn; bigerin, hûn ê bibînin; li derî bixin, dê ji we re bête vekirin! ⁸ Ji ber ku her kesê bixwaze, dê bigire, yê bigere, dê bibîne û yê li derî bixe, dê derî ji wî re bête vekirin. ⁹ Di nava we de kî, dema lawê wî ji wî nan bixwaze, kevir dide wî? ¹⁰ An jî dema masî bixwaze, mar dide wî? ¹¹ Niha çawa ku hûn xerab in jî, dizanin diyariyên qenc bidin zarokên

xwe, Bavê we yî li ezmanan, çiqas zêde tiştên qenc bide yên ku ji wî dixwazin!

¹² Niha hûn her çi dixwazin ku mirov ji we re bikin, hûn jî ji wan re ûsa bikin! Ji ber ku zagon ew e û peyxamberan jî.

Deriyê teng û deriyê fireh

Lûq 13,23-25

¹³ Ji deriyê teng ve bikevinê; ji ber ku deriyê dibe têkçûnê fireh û rê jî hêsan e û yên ku dikevin wê, gellek in. ¹⁴ Lê belê deriyê ku dibe jiyanê teng û rê jî dijwar e û yên ku wê dibînin kêmin.

Dar û fêkiyê wê

Met 24,3-13.24; Lûq 6,43-46; K.Şa 20,29

¹⁵ Ji peyxamberên derewîn xwe biparêzin; ew di nava postê mîhan de nêzîkî we dibin, lê belê di hundir de gurên xwînxwar in!

¹⁶ Hûn ê wan ji fêkiyên wan ve binasin. Ma mirov ji keleman ve tirî, ji diriyan ve hêjîran didin hev? ¹⁷ Bi vî awayî her darê qenc, fêkiyê qenc dide, lê belê darê rîziyayî fêkiyê xerab dide. ¹⁸ Darê qenc nikare fêkiyê xerab bide û darê rîziyayî jî nikare fêkiyê qenc bide. ¹⁹ Her dara ku fêkiyê qenc nade, tête jêkirin û avêtinî nav êgir. ²⁰ Bi vî awayî hûn ê wan ji fêkiyên wan ve binasin.

²¹ Her kesê ku ji min re dibêje: Ya Xudan, ya Xudan! Ne yê

1 Ferq nakî.

ketina Serweriya Ezmanan e! Lê yê ku viyana¹ Bavê minî ezmanî bike, dê bikevê. ²² Wê rojê, dê gellekan ji min re bibêjin: Ya Xudan, ya Xudan! Ma me bi navê te peyxamberî nekirin? Ma me bi navê te cinan neqewirandin? Ma me bi navê te gellek karên biqudret nekirin? ²³ Û wê demê, ez ê bi eşkeretî ji wan re bêjim: Min we qet nas nekir; ji min dûr herin, kesên bêzagon²!

Kesê ku mala xwe bi zaniyarî ava dike

Lûq 6,47-49

²⁴ Wê demê, her kesê ku van gotinên min dibihîze û tîne cîh, mîna zilamê aqlê wî li serê wî, yê mala xwe li ser zinarê ve ava dike ye. ²⁵ Baran bariya û lehî rabûn û bahoze hat û êrîşî wî xaniyî kirin; lê belê xanî xera nebû; ji ber ku bingeha wê li ser zinarê ve hatibû avêtin. ²⁶ Û heçî kesê ku van gotinên min dibihîzin û nayanin cîh, mîna zilamê bêaqil, yê xaniyê xwe li ser qûmê ve avakirî ye. ²⁷ Baran bariya û lehî rabûn û bahoze hatin û êrîşî wî xaniyî kirin; xanî xera bû û him jî xerabûna wê bi tirsehêz bû.

²⁸ Û wusa bû ku, dema Îsa van gotinan qedand; gel bi hînkirinê wî ve gellekî ecêb man. ²⁹ Ji ber

ku wî mîna kesekî rayedar ji wan re dida hînkirinê û ne mîna alimên wanî zagonê.

Îsa yekî bi cizam pak dike

Marq 1,40-45; Lûq 5,12-16

8 Dema ew ji çiya ve daket, ajaweyek mezin li pey wî çûn. ² Û a vay, yekî bi cizam³ nêzîkî wî bû û bi gotina: Ya Xudan, ger tu bixwazî dikarî min pak bikî, jê re secde kir. ³ Îsa jî destê xwe dirêj kir û dest li wî da û got: Dixwazim, pak bibe! Di wê demê de ew ji cizama xwe pak bû. ⁴ Û Îsa ji wî re got: Tu carî ji kesekî re nebêje; lê here û xwe nîşanî kahîn bide û bona ku şahdeyê bikin, xelata ku Mûsa emir daye, pêşkêşî⁴ wan bike!

Îsa zilamê Sersedekî baş dike

Lûq 7,1-10

⁵ Gava Îsa kete Kefernahûmê, sitvanek hate cem wî, li ber geriya û got: ⁶ Ya Xudan! Xulamê minî kûd li malê radikeve, zehf êşê dikişîne! ⁷ Îsa ji wî re got: Ez ê werim û wî baş bikim! ⁸ Sitvan bersivê da û got: Ya Xudan! Ez ne hêja me ku, tu bê mala min; lê belê tenê gotinekê bêje û dê xulamê min baş bibe! ⁹ Ji ber ku ez jî mirovekî bin emr im û di bin destê min de jî leşker hene û ez

¹ Daxwaza.

² Gunehkarno.

³ Kotîbûyî.

⁴ (3.Mûsa 13:49 û 14:2-9)

ji yekî re dibêjim: Here! diçe, ji yê din re dibêjim: Were! tê û ji xulamê xwe re dibêjim: Vî tiştî bike! ew dike.

¹⁰ Û gava Îsa vêya bihîst, şaş ma û ji yên li paşî xwe ve dihatin re got: Bi rastî ez ji we re dibêjim: Min di Îsraêlê de jî baweriyêke ûsa mezin nedît! ¹¹ Û ez ji we re dibêjim ku: Gellekan dê ji rojhatê û ji rojavayê bên û di Serweriya Ezmanan de tevî Birahîm û Îshaq û Aqûp dê li sifrê rûnin; ¹² lê belê dê zarokên Serweriyê bêne avêtinî tariya derve; li wir dê bibe girî û qirçîniya diranan. ¹³ Û Îsa ji sitvan re got: Here! Bila li gor baweriyê te ji te re bibe. Û wê demê xizmetkarê wî baş bû.

Îsa gellek nexweşan baş dike

Marq 1,29-39; Lûq 4,38-44

¹⁴ Û gava Îsa hat mala Pêtrûs, xwesiya wî di nava tayê de raketî dît. ¹⁵ Îsa bi destê wê girt û tayê jê berda û ew jî rabû û ji wî re xizmet kir.

¹⁶ Gava êvar bû, gellek kesên cino-yî anîn cem wî; wî bi gotinekê ruhên xerab derxist û hemû nexweşan baş kir. ¹⁷ Vêya ûsa bû ku, ew gotina bi navgîniya Îşaya peyxamber ve hatiye gotin bête cîh: Wî nexweşiyên me girtin ser xwe û êşên me bi xwe kişand¹.

¹ Îşaya 53:4

Pêşhatina banga ezmanî

Lûq 9,57-62

¹⁸ Dema ku Îsa ajaweyên mezin li dora xwe dît, emir da şagirtan ku herin wî aliyê dinî golê. ¹⁹ Wê wextê alimek zagonê nêzîkî wî bû û got: Mamoste, tu bi ku derê ve biçî, ez ê jî li pey te bêm!

²⁰ Û Îsa ji wî re got: Qulên rêviyan hene û hêlînên teyrên ezmanê hene, lê belê cîhekî Lawê Mirov nîne ku ew serê xwe lê bisipêre. ²¹ Şagirtekî wî yê din jî ji wî re got: Xudan, destûrê bide min ku, ez berê herim û bavê xwe defîn bikim! ²² Îsa ji wî re got: Tu li pey min were û bihêle, bila mirî miriyên xwe defîn bikin!

Îsa bahozê dide sekinandin

Marq 4,35-41; Lûq 8,22-25; Zeb 89,9

²³ Gava Îsa ket lotkekê, şagirtên wî jî tevî wî siwar bûn. ²⁴ Û a vay, bahozek mezin di nav golê de rabû, wusa ku, lotke di nav pêlan de winda dibû; ew jî di xew de bû. ²⁵ Û şagirt nêzîkî wî bûn, wî hişyar kirin û gotin: Ya Xudan, me xelas bike! Em helaq dibin! ²⁶ Û Îsa ji wan re got: Çima hûn ditirsin, ya bawerîkêmnî? Wê demê rabû, bi bahoz û golê ve pekiya û bédengiyek mezin çêbû. ²⁷ Û mirovan şaş man û gotin: Ev yekî çawa ye ku, ba û gol jî ji wî re îtaet dikin?

Îsa du kesî cinoyî baş dike

Marq 5,1-20; Lûq 8,26-39

²⁸ Û dema ku Îsa hate welatê Gerdarîniyan, ya ku li aliyê hember bû, du zilamên cinoyî yên ji nav goristanê derketine pêşwaziyê li wî kirin. Bona ku ew zehf har bûn, tu kes nikarîbû ji wê rêya ve derbas bibûna. ²⁹ Û a vay, wan kirin qêrîn û gotin: Ya Lawê Xwedê! Ma te çi ji me ye, tu ji berî wextê hatî vir ku, lêdanê li me bikî? ³⁰ Keriyekî berazan ya mezin, a ku ji wan dûrtir diçêriya hebû. ³¹ Cînan li ber wî geriyan û gotin: Ger tuyê me derxîni, bihêle em herin, bikevin nava keriyê berazan! ³² Û wî ji wan re got: Herin! Ew derketin û çûn nav berazan û a vay, hemûya keriyê berazan ji kendalê, bi golê ve hatin avêtin û di avê de xeniqîn. ³³ Lê belê şivan reviyên û çûn bajêr û her tiştî û çi ku hatibû serê cindaran, gotin. ³⁴ Û a vay, hemû mirovên bajêr derketin pêşiya Îsa û gava ew dîtin, ji wî rica kirin ku, bila ji sînorên wan ve vekişê.

Îsa mirovekî kûd baş dike

Marq 2,1-12; Lûq 5,17-26

9 Û Îsa li lotkekê siwar bû, derbasî aliyê din bû û hate bajarê xwe. ² Û a vay, yekî kûd di nava livînan de raketî anîn cem wî. Û dema Îsa baweriya wan dît, ji yê

kûd re got: Lawo, dilawêr¹ be; gunehên te hatin bexşandin!

³ Û a vay, hinek alimên zagonê di nav xwe de gotin: Ev mirov kufrê dike! ⁴ Û Îsa bi zanîna ramanên wan got: Ma hûn çima di dilê xwe de tiştê xerab difikirin? ⁵ Ma gotina kîjanê hêsan-tir e? Gunehên te hatin bexşandin, an: Rabe û bimeşe? ⁶ Lê belê bona ku hûn bizanibin Lawê Mirov rayedar e ku, li rûyê erdê gunehan bibexşîne; ji yê kûd re got: Rabe, livînen xwe hilde û here mala xwe! ⁷ Û ew jî rabû û çû mala xwe. ⁸ Û gava ku gel vêya dît, tirsîyan û ji Xwedê re sipasî kirin ku, rayedariya ûsa daye mirovan.

Îsa bangî Meta dike

Marq 2,13-17; Lûq 5,27-32

⁹ Dema Îsa ji rê ve derbas dibû, yekî ku navê xwe Meta bû, li cîhê bacê rûniştî dît û ji wî re got: Li pey min were! Û ew rabû û li pey wî çû.

¹⁰ Û wusa bû ku, dema ew li malê, li sifrê rûniştibû, a vay, gellek karmendên bacê û gunehkar hatin, tevî Îsa û şagirtên wî rûniştin. ¹¹ Û dema ku Fêrisîyan ev yek dîtin, ji şagirtên wî re gotin: Çima mamosteyê we, tevî memûrên bacê û gunehka-

¹ Cesûr, wêrek.

ran dixwe û vedixwe? ¹² Lê belê gava Îsa ev tişt bihîst, ji wan re got: Hewcedariya tenduristan ji hekîm re nîne, lê nexweş hewce ne. ¹³ Lê belê hûn herin û bi mana gotina ku: Ez dilovaniyê dixwazim, ne qurbanê¹; hîn bibin. Ji ber ez ne hatime ku, bangî yê rast bikim, lê hatime ku bangî gunehkaran bikim.

Rojî girtin

Marq 2,18-22; Lûq 5,33-39

¹⁴ Wê çaxê şagirtên Yehya hatin cem wî û gotin: Em û Fêrisî rojiyê digirin, ma şagirtên te çima rojî nagirin? ¹⁵ Û Îsa ji wan re got: Qet dibe, wekî vexwendiyê dawetê şînê bikin, heta ku zava tevî wan e? Lê belê rojê bîn, zavayê ji wan veqete û wê çaxê dê rojiyê bigirin.

¹⁶ Qet kesek bi cawê nû, kincê kevin pîne nake; ji ber ku cawê kincê kevin ve dirûtî dê biqete û dirîn hîn xerabtir bibe. ¹⁷ Ne jî xemra nû dikin meşkên kevin; ya na, dê meşk biqelişe, dê xemr birije û meşk helaq bibin; lê xemra nû dikin meşkên nû û bi vî awayî herdu jî têne parastin.

Keçika serok û pîreka nexweş

Marq 5,22-43; Lûq 8,41-56

¹⁸ Gava wî van tiştan ji wan re

digot, a vay, serokek² hat û jê re secde kir û got: Qîza min ha niha mir; lê belê tu were û destê xwe deyne ser wê, dê ew ê bijî!

¹⁹ Û Îsa rabû û tevî şagirtên xwe li pey wî çû. ²⁰ Û di vê navberê de jinikek nexweş ku ji donzdeh salan ve xwîn jê diçû, ji paşê ve hat û xwe li dawa kincê Îsa ve xist. ²¹ Ji ber ku wê di dilê xwe de digot: Ger ez tenê destê xwe di kincê wî de bidim, ez ê xelas bim! ²² Îsa jî vegeziya, ew dît û got: Dilawêr be, keça min! Baweriya te, te baş kir! Û jinik ji wê saetê ve baş bû.

²³ Gava Îsa hate mala serok, koma mirovan ya bideng û bilûrvanên ku, li ser miriyê bilûrê dixistin, dît ²⁴ û ji wan re got: Derkevin! Ji ber ku qîzik nemiriyê, lê radikeve. Û ew zehf pê kenîyan. ²⁵ Lê belê gava gel bi derve hatin derxistin, ew çû hundir û bi destê wê girt û qîzik rabû ser xwe. ²⁶ Û agahiya vê bûyerê li hemûyên wî welatê belav bû.

Îsa du mirovên kor û yekî lal baş dike

Marq 8,22-26; Met 12,22-24

²⁷ Û gava Îsa ji wir derket çû, du mirovên kor dan pey wî, kirin qêrîn û gotin: Lawê Dawid, ji me re dilovaniyê bike!

²⁸ Gava ku Îsa hate mal, kor ha-

1 Hoşeya 6:6

2 Serokekê kenîştê.

tin cem wî û Îsa ji wan pirs kir: Ma Hûn bawer dikin ku ez dika-
rim vêya bikim? Koran jê re go-
tin: Erê, ya Xudan! ²⁹ Wê çaxê
Îsa, bi gotina: Bila ji we re, li
gor baweriya we bibe! destê xwe
di çavên wan de da. ³⁰ Wê demê
çavên wan vebûn. Û Îsa temiyê li
wan kir û got: Hay ji xwe hebin,
bila tu kes bi vê yekê nizanibin!
³¹ Lê belê ew derketin û li hemû-
ya welêt vêya belav kirin.
³² Dema ku ew derketin çûn, a
vay, cindarekî lal anîn cem Îsa.
³³ Gava ku cin hat derxistin, zi-
lamê lal axifî, gel ecêb ma û go-
tin: Li Îsraêlê tiştekî ûsa qet ne-
hatiye dîtin! ³⁴ Lê belê Fêrisiyan
digotin: Ew bi serokê cinan, ci-
nan derdixe!

Zad zêde ye, xebatkar kê m in

³⁵ Û Îsa li hemû gund û bajaran
geriya û di keniştên wan de hîn
dikir û Mizgîniya Serweriyê waz
dida û di nav gel de hemû cûre
nexweşîyan baş dikir. ³⁶ Lê belê
gava Îsa ajaweyan dît, dilê wî
bi wan şewitî, ji ber ku ew mîna
mîhên bê şivan, bi xem û belav-
bûyî bûn. ³⁷ Wê çaxê Îsa ji şa-
girtên xwe re got: Zad zêde ye, lê
belê xebatkar kê m in. ³⁸ Ji ber vê
yekê lavan ji Xudanê zadê bikin
ku, bila bona zada xwe xebatka-
ran bişîne!

Bijartina donzdeh Şagirtan

Marq 3,13-19; 6,7-11; Lûq 6,12-16; 9,1-5

10 Îsa her donzdeh şagirtên
xwe bangî cem xwe kir û
rayedarî da wan ku, ruhên xe-
rab derxin, hemû êş û nexweşî-
yan jî baş bikin. ² Navê her donz-
deh Şandiyan vana ne: Yê pêşîn
Şîmûn ku, ji wî re Pêtrûs gotin
û birayê wî Andrêyas, Aqûpê
Zebedî û birayê wî Yûhena,
³ Fîlîpûs û Bartolomeyo, Tûmas
û memûrê bacê Meta, Aqûpê
lawê Alfay û Tadeyos, ⁴ Şîmûnê
Welatparêz û Cihûdayê Îsxeryo-
tî, ew ê ku bêbextî ji Îsa re kir.

⁵ Îsa ev her Donzdehan şand,
emir da wan û got: Neçin rêyên
neteweyan û nekevin tu bajarên
Samîriyan; ⁶ lê belê hîn jî zêde
herin nav mîhên mala Îsraêlê yên
winda bûyîne. ⁷ Gava hûn he-
rin, waz bidin û bêjin: Serweriya
Ezmanan nêzîk bûye! ⁸ Nexwe-
şan baş bikin, miriyan bivejî-
nin, cizamiyan paqij bikin û ci-
nan derxînin! We bêberdêl gir-
tin û bêberdêl bidin! ⁹ Ne zêr, ne
zîv, ne jî sifir di nava piştta xwe
de veşêrin; ¹⁰ ne tûrik ji bona rê,
ne du qat kinc, ne çarix, ne jî ço
bigirin; ji ber ku xebatkar liyaqî
xwarina xwe ye.

¹¹ Dema hûn têkevin bajarekî an
jî gundekî, malekî liyaq bibînin
û li wir bimînin, heta ku hûn ji
wir diçin. ¹² Gava hûn têkevin

malê, silavê lê bikin. ¹³ Û ger ew mal liyaq be, bila aştiya we were ser wê, lê belê ger ne liyaq be, bila aştiya we, li we vegere. ¹⁴ Û kî ku we qebûl neke û guhdariya gotinên we neke, gava ku hûn ji wê malê, an jî ji wî bajarî derkevin, toza lingê xwe dawîşînin! ¹⁵ Bi rastî ez ji we re dibêjim: Di roja daraziyê de dê rewşa welatê Sodom û Gomorayê ji ya wî bajarî çêtir bibe! ¹⁶ A vay, ez we mîna mîhan dişînim nav guran; mîna maran baqil bin û mîna kevokan pak bin!

Xemê nekişînin

Marq 13,9-13; Lûq 21,12-17

¹⁷ Lê belê xwe ji mirovan ve biparêzin! Ji ber ku dê ew we bidin destê sazûmanan û di kenîştên xwe de dê we bidin ber qamçiyên. ¹⁸ Û ji bona min dê we bibin ber waliyan û qiralan ku, ji wan û netewan re hûn şahdeyiyê bikin. ¹⁹ Lê belê gava wan hûn dan dest, bona ku ka em ê çî, an jî çawa bibêjin, xemê nekişînin; ji ber ku di wê demê de, ka hûn çî bi axifin dê ji we re bête dayîn. ²⁰ Ji ber, yê ku di axife ne hûn in; lê belê yê ku di we de di axife, Ruhê Bavê we ye. ²¹ Û dê bira birayê xwe û bavê zarokê xwe bidin destê kuştinê û dê zarok li dijî dayik û bavên xwe rabin û wan bikujin.

²² Û bona navê min her kes dê ji we bikerihin. Lê belê kî ku heta dawiyê sebir bike, dê ew xelas bibe. ²³ Lê belê dema li vî bajarî tahdê li we bikin, birevin yê din. Ji ber ku bi rastî ez ji we re dibêjim: Heta Lawê Mirov were, hûn ê gera bajarên Îsraêlê neqedînin. ²⁴ Şagirt ji mamosteyê xwe ve ne mezintir e û ne jî kole ji efendiyê xwe. ²⁵ Hewce dike ku şagirt mîna mamosteyê xwe be û kole jî mîna efendiyê xwe be. Ger wan navê Beelzebûl¹ ji xwe diyê malê kiribin, dê çiqas bi zêdeyî ji gelê mala wî re bêjin!

Ji kî bitirsin

Lûq 12,2-7

²⁶ Ji ber vê yekê tu carî ji wan netirsîn, ji ber qet tiştêkî sergirtî tune ku neyê vekirin û ne jî tiştêkî veşartî heye ku neyê zanîn. ²⁷ Çi tiştên ku ez di tariyê de ji we re dibêjim, wan di nav ronahiyê de bibêjin û yên ku di guhên we de hatine gotin, li ser xaniyan ve gazî bikin! ²⁸ Û ji yên ku dikarin bedenê bikujin, lê belê nikarin can bikujin metirsîn; lê ji yê ku dikare can jî bedenê jî di dojahê de tune bike bitirsîn! ²⁹ Du civîk bi perekî tene firotin, ne ûsa ye? Lê belê yek jî ji wan bêyî destûr dana Bavê we nakeve erdê. ³⁰ Û

¹ Serokê cinan.

heta hemûyên porên serê we jî hatine jimartin. ³¹ Ji ber vê yekê netirsin! Ji ber ku hûn ji gellek civîkan hîn jî birûmettir in.

Şûr û aşitî

Met 16,24-25; Lûq 12,8-9,51-52; 14,21-27

³² Niha, di vê rewşê de her kî ku min li ber mirovan qebûl bike, ez ê jî wî li ber Bavê xwe yî ezmanan ve qebûl bikim. ³³ Lê belê her kî ku li ber mirovan min înkâr bike, ez ê jî wî li ber Bavê xwe yî ezmanan înkâr bikim.

³⁴ Nebêjin ku qey ez bona aşitî anînê hatibim dinê. Ez ne bona anîna aşitîyê, lê belê bona şûr bînim hatime! ³⁵ Ji ber ku ez hatim, law ji bavê û qîzê ji dayikê û bûkê jî ji xwesiyê veqetînim. ³⁶ Û dê neyarên mirovan ji nav malîyên wî bi xwe bin.

³⁷ Kî ku bav û diya xwe ji min zahftir hez bike, ne hêjayî min e û kî ku ji lawê xwe an jî qîza xwe ji min zahftir hez bike, ne hêjayî min e. ³⁸ Û kî ku xaça xwe hilne-de û li pey min neyê, ew ne hêjayî min e. ³⁹ Kî ku canê xwe bibîne, dê wê wînda bike û kî ku canê xwe di oxra min de wînda bike, dê wê bibîne!

Yê ku we qebûl dike, min qebûl dike

Marq 9,41; Met 25,34-40

⁴⁰ Yê ku we qebûl dike, min qebûl dike û yê ku min qebûl dike,

yê ku min şandiye, qebûl dike.

⁴¹ Yê ku peyxamberekî ji ber ku peyxamber e qebûl bike, dê xelata peyxamberê bistîne û yê ku mirovekî salih ji ber ku salih e qebûl bike, dê xelata salihtiyê bistîne. ⁴² Û her kî, ji yekî ji wan biçûkan re, ji ber ku şagirt e, tenê tasekî ava sar bide vexwarin, bi rastî ez ji we re dibêjim ku, tu car ew kes xelata xwe wînda nake!

Pirsa Yehyayê vaftîzkar

Lûq 7,18-35

11 Û wusa bû ku, gava Îsa emir dayîna donzdeh şagirtên xwe qedand, bona di bajarên wan de bide hînkirinê û waz bide ji wir çû.

² Lê belê gava ku Yehya di hepsê de ji şuxulên Mesîh bihîst, şagirtên xwe şand cem wî ³ û bi navgîniya wan ji wî pirsî: Ma tu yî, ew ê ku divê bihata, ya na em li hêviya yekî din bin? ⁴ Û Îsa bersiv da û ji wan re got: Herin, çî ku hûn dibînin û dibihîzin, ji Yehya re bibêjin: ⁵ Kor dibînin, kûd digerin, cizamî paqij dibin û kerr dibihîzin, mirî divejin û ji belengazan re Mizgînî tête waz dan. ⁶ Û xwezî li wî kesî ku, di min de tilpekî nabe!

⁷ Û wexta ku ew çûn, Îsa dest pêkir, di derheqê Yehya de ji gel re got: Ma hûn derketin çolê ku, çî bibînin? Qamîşekî ku ji bayê di-